ורבי מאיר לוקה ומשלם חית ליה מת ומשלם לית ליה ושאני הכי • משמע דרבי מאיר חית ליה לוקה ומשלם אף בממון שאינו קנס וכן משמע בהשוכר את הפועלים (ב"מ נא:)שהבאתי לעיל" ותימה דבפ"ק דמכות (ד' ז:) קאמר עולא טעמא דרבי מאיר דאמר עדים זוממין לוקין ומשלמין משום דגמר ממוליא שם רע ופריך מה למוליא שם רע שכן קנס סבר לה כר' עקיבא דאמר עדים זוממין קנס הוא משמע דבממון ליכא לוקה ומשלם ויש לומר דודאי אי עדים זוממין הוי ממונא לא הוה גמר ממוליא ש"ר שכן הוא קנס אלא הוה דרשינן מכדי דשעתא שאינו לוקה ומשלם אבל השתא דסבר עדים זוממין קנסא וגמר ממוליא שם רע דלוקין ומשלמין ע"כ מוקי כדי דשעתא במיתה ומלקות כיון דכדי דשעתא לא הוי במלקות וממון מהשתא בכל דוכתא לוקה ומשלם דמהיכא נמעיט שלא ילקה ושלם: **דאמר** רבה היה גדי גנוב לו • אליבא דרבי מאיר קאמר ולא משום דסבר הכי: **משום** דאיסורו איסור עולם כו' • שאם חלל שבת יעידו עליו ויהרגוהו אבל מחתרת אע"פ שמתחייב בנפשו בעולו במחתרת מ"מ אחר שילא הו לא הוי בר קטלא ולא הוי דומיא דאם יהיה אמון:

אבל שבת דבעי התראה אימא לא • תימה דעיקר קיס ליה בדרבה מיהא בראיה כתיב דבעינן התראה ועוד דשבת ומחתרת תרוויהו תנהי דבפרק המניח (ב"ק דף לד:) תנן והוא שהגליק את הגדיש בשבת פטור מפני שנידון בנפשו ומחתרת נמי תניא בפרק בן סורר (סנהדרין עב·) היה בא במחתרת ושיבר את החבית אם אין לו דמים פטור וגראה דהכא עביד ליכוחא אמאי דבקים מיקטיל ומשלם וה"ק משום דחמיר איסוריה והוה אמינא דהתם דווקא הוא דליחייב קנס עם המיתה וכה"ג עביד ליכוחא לקמן (דף לז·) גבי לא יהיה אמון וכדי דשעתא דמשום דחמור הוי אמרינן דלעביד ביה תרתי אבל קשה למאי דפריסית דרבה אליבא דרבי מאיר קאמר אם כן היכי קאמר אבל שבת דבעיא התראה אימא לא מיקטיל ומשלם והא עיקר מילתיה דרבי מאיר גבי שבת תניא לעיל ומלינן למימר דרבה אשמועינן דשייך קיס ליה בדרבה מיהא אע"ג דבשעה דמתחייב עדיין הממון בעין לא הוה לן למימר קיס לי' בדרבה מיהא כדאמר רבה גופיה בפרק בן סורר (סנהדרין עב· ושם) אמר *רבה מסתברא מילתיה דרב כשסיבר דליתנהו אבל נטל דליתנהו לא אפ"ה כיון דטבח אחרי כן מיפטר על הגנבה והא דפטור לגנבה אף על גב דבאותה שעה הוי בעין עביד ליכוחא: **מתה** אין חייבין באונסין • אבל בגנבה ואבדה גראה לר"י שהן חייבין דהוא"ל ונהגין דמשתמשין בה והכי (ה) אמר בהשואל (ב"מ לו· ושם): **אבל** אריאה לא היינו דרב פפא • דלא אמרינן משעת שאלה חייב באונסין וא"ת אם כן בסיפא נמי בשטבחוה אמאי משלמין כשהגיח להן אביהן אחריות נכסים הא לא נתחייב בהן האב וי"ל דהתם פשע בה האב שהיה לו לומר לבניו שאינה שלו הלכך מחיים פשע בה ונתחייב בה באותה שעה ונשתעבדו נכסיו מאי

ור' מאיר *לוקה ומשלם אית ליה, מת ומשלם לית ליה ושאני הני, דחידוש הוא שחידשה תורה בקנס אע"ג דמיקטיל "משלם" ואזדא רבה לטעמיה דאמר רבא היה גדי גנוב לו וטבחו בשבת חייב שכבר נתחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור שבת גנב וטבח בשבת פטור שאם אין גניבה, אין טביחה ואין מכירה, ואמר רבא היה גדי גנוב לו וטבחו במחתרת-חייב שכבר נתחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור מחתרת, *גנב וטבח במחתרת-פטור שאם אין גניבה, אין טביחה ואין מכירה וצריכא: דאי אשמעינן שבת משום דאיסורה איסור עולם אבל מחתרת דאיסור שעה הוא אימא לא ואי אשמעינן מחתרת משום *דמחתרתו זו היא התראתו אבל שבת דבעיא התראה אימא לא, צריכא. אמר רב פפא *היתה פרה גנובה לו וטבחה בשבת חייב שכבר נתחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור שבת היתה פרה שאולה לו וטבחה בשבת פטור, אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי: רב פפא פרה אתא לאשמועינן? אמר ליה: רב פפא שאולה אתא לאשמועינן? סלקא דעתך אמינא הואיל ואמר רב פפא *"משעת משיכה הוא דאתחייב ליה במזונותיה" הכא נמי "משעת שאלה אתחייב באונסה, קא משמע לן *אמר רבא "הניח להן אביהן פרה שאולה משתמשין בה כל ימי שאלתה, מתה אין חייבין באונסה" (כסבורין של אביהם היא ואכלוה א) משלמין *דמי בשר בזול, הניח להן אביהן אחריות נכסים חייבין לשלם: אלא דמתני' לה ארישא ואיכא דמתני לה אסיפא מאן דמתני לה ארישא כל שכן אסיפא ופליגא דרב פפא ומאן דמתני לה אסיפא אבל ארישא לא, והיינו דרב פפא. בשלמא ר' יוחנן לא אמר כריש לקיש דקא מוקים לה כרבנן אלא ריש לקיש מ"ט לא אמר כר' יוחנן? אמר לך כיון דאילו אתרו ביה פטור כי לא אתרו ביה נמי פטור *ואזדו לטעמייהו דכי אתא רב דימי אמר חייבי מיתות שוגגין, וחייבי מלקות שוגגין ודבר אחר ר' יוחנן אמר חייב וריש לקיש אמר פטור ר' יוחנן אמר חייב דהא לא אתרו ביה ר"ל אמר פטור כיון דאילו אתרו ביה פטור, כי לא אתרו ביה נמי פטור, אתיביה ר"ל לרבי יוחנן *ולא יהיה אמון ענוש יענש מאי

ור' מאיר • בעלמא בתשלומי ממון ליה מת ומשלם והכא תשלומי ארבעה וחמשה קנס הם וכל משפט קנס חידוש הוא הלכך אע"ג דמיקטיל נמי לא מיפטר מיניה ולקמן פריך לרבה אליבא דרבי מאיר קשיא בתו דמתניתין נמי קנס הוא וקא פטר ליה מכחו: היה גדי גנוב לו יגנב גדי בחול ותחייב הקרן וטבחו בשבת דלא אתי עליה חיובא דממון בלאיסור שבת אלא חיוב קנס: מחייב • ד' וה' דקנס חידוש הוא ורבה סבירא ליה כרבי מאיר: גנב וטבח בשבת • לחיוב ממון דקרן אתא עליה באיסור שבת: פטור • דקיימא לן אין מתן ומשלם וכיון דאקרן לא מיחייב, קנס נמי לא משלם דתשלומי ד' וה' אמר רחמנא ולא תשלומי שלשה וארבעה ולא סבירא לן כרבי נתן דאמר (שבת דף לד·) מי עשה את עלמו, אי נמי בכפות: שאם אין גניבה כלומר שמאחר שפטור על הקרן משום מיתה: אין עביחה ואין מכירה • אינו מחויב קנס כדפירשתי דתשלומי ארבעה וחמשה כתיב ולא תשלומי שלשה וארבעה: מחתרת • שחתר בית והוציאו: וטבחו במחתרת • עלמה ההיא שעתא בר קטלא הוא אי הוה אשכחיה בעל הבית כדכתיב (שמות כב) אין לו דמים: משום דאסוריה איסור עולם • כל זמן שיעידו עליו שחילל שבת ימיתוהו בית דין הלכך חמירא מיתה דילה לפטורין ממון: דאיסור שעה • אי לא משכח ליה ההיא שעתא הו לא מיקטיל: היתה פרה שאולה לו וטבחה בשבת פטור • דהיינו שעתא דקא טבח לה גזיל לה ממרה ומיתה ומתן בחלן כאחד גרסינן אחת שאם אין גניבה אין מכירה דגבי שואל לא שייך לא כפל ולא ארבעה וחמשה שהרי חייב בקרן לעולם אפילו טוטן טעמא גנב ואין קנס אלא לו בגנב לו בשומר חנם הפוטר עלמו בטוטן טעמא גנב שאומר מגנבה: פרה אתא לאשמועינן • בתמיה מה למדנו ממנה שלא למדנו מגדי דקאמר רבה: שאולה אתא לאשמועינן • דטובחה בשבת פטור: ס"ד אמינא הואיל ואמר רב פפא • בהשוכר את הפועלים: הכא נמי • אימא משעת שאלה רמיא עליה חיוב קרן כי מבחה בשבת ליחייב: קמ"ל • כיון דכל כמה דאיתא הדרא בעינא היינו שעתא דקא טבח לה גזיל לה: כל ימי שאלתה • כל ימי משך הזמן ששאלה אביהן מן הבעלים: אין חייבין באונסה • דאינהו לאו שואלין ניהו עלה: דמי בשר בזול • כל זוזא דשבינן בארבעה דנקי הכי אמרינן בפרק מי שמת (ב"ב קמו) והעור יחזירו לבעלים: אחריות נכסים • קרקעות: אלא דמתני לה ארישא • להאי גיסא להן אביהן אחריות נכסים חייבין לשלם ואמרינן דחייבין באונסין, דלישתעבוד נכסים דאבוהון מחיים משעת שאלה: כ"ש אסיפא • כשטבחוה ואכלוה: ופליגא דרב פפא • דאמר לעיל ההיא שעתא דמזון לה אונסין הוא דאתי חיובא עליה ולא משעת שאלה: ואיכא דמתני לה אסיפא • היכא דטבחוה אם הגיח להן אביהן אחריות נכסים משלמין תשלומי מעלין ולא בזול דאיבעי להו למידק: אבל אריאה • אם מתה לא מיחייבי לשלומי ולא אמרינן לישתעבוד נכסי דאבוהון משעת שאלה: והיינו דרב פפא • דאמר לעיל לא אמרינן משעת שאלה רמז עליה תשלומין אלא משעת אונסין ואילך, וההיא שעתא ליתיה לשואל דליחייב: בשלמא רבי יוחנן • דמוקי מתניתין בשלא התרו בו: לא אמר כריש לקיש • דאוקמיה כר' מאיר: כי לא אתרו ביה נמי פטור • הואיל ואיכא לד מלקות שוגגין • שלא התרו בהן: ודבר אחר • ממון, ואכולה מילתא קאי כלומר חייבי מיתות שוגגין וממון או חייבי מלקות שוגגין וממון: ר' יוחנן אומר חייב • בתשלומין: דהא לא אתרו ביה • ואין אתה מחייבו אלא משום דשעה אחת דממון: כי לא אתרו ביה נמי פטור • ולקמן ליף טעמא: מאי

[לעיל לג: ושם]

*לקמן לה: הגמ' תתיחס לשאלה - לאחר התנה חיפוש שבקנס 'מת' ושלם' לאר הבא אל בתו באונס אינו משלם ונבלקן לבבר - לפי רבה - מטעמנו כאמן

נוסח/מבנה

הגמ' מביאה ב' הלכות על רבה (ואח"כ מראה את הבירור לגמרא) ומאמרים בלבד את ומשלם לית ליה לבל הלכה יש ב' חלקים

תוספות רי"ד

אמר רבא הניח להן אביהם פרה שאולה משתמשין בה כל ימי שאלה. מתה אין חייבים באונסיה פי' שלא שאלו'הן ולא קבלו עליהן אונסים. כסבורין של אביהן היא שבחזה ואכלוה משלמין דמי בשר בזול • פי' כל יחזירו לבעלים • ואם הניח להן אביהן אחריות נכסים • פי' קרקעות חייבים לשלם משום דאישתעבד נכסיה. פי' נכסי דאבוהון מחיים

משעת שאלה:

כי אתא רב דימי אמר חייבי מיתות שוגגין ור"א. פי' מטון או חייבי מלקות שוגגין ור"א ר"י אמר חייב בתשלומין ור"ל אמר פטור ר"י אמר חייב דהא לא אתרו ביה פי' ואי אתה מחייבו אלא משום רשעה א' במטון ור"ל אמר פטור ה) כי אתרו בי' נמי פטור פי' הואיל ואיכא צד מלקות:

ה) נ"ל כיון דאילו אתרו ביה פטור כי לא אתרו ביה נמי פטור פי' וכו'.

נוסח

הגמ' חוזרת לברר למה ר' יוחנן (לב:) ור"ל (לג:) כל אחד לא הסביר את האי כאן הוא

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה מתה וכו' והכי אמרי' בהלומין דף מא ע"א:

נוסח

מה' ר' יוחנן ור"ל אדון בגזל. עי' רש"י חי"מ מלקות ורשב"ם בב"ב דף קמו ע"ב בד"ה ושמין להם חיוב אחון - מה דינא לגי' תלוחים א' לא אתרו ביה (אשם מיתה או מלקות)

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גמ' משלמין דמי בשר בזול. עי' רש"י חי"מ מלקות ורשב"ם בב"ב דף קמו ע"ב בד"ה ושמין להם חיוב אחון - מה דינא לגי' תלוחים א' לא אתרו ביה (אשם מיתה רבא) [בסנהדרין שם איתא רבא]

מבנה

◇ הבלו ר' ר' ור' (דהא חבא) מאמרים כל אחד מה ג' ראיות המה' ר' יוחנן ור"ל

[בסנהדרין עב:]

[בסנהדרין עב:]

נ"ק קיב·

נ"ק קיב·

כ"מ לא·

נ"ק שם [כ' כ"מ מב: כ"ב קמו:]

תוס' לא·